

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Elena Covalenco,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Gavriliță Vitalie și de către partea vătămată Gîrla Tatiana împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2015 în cauza penală privindu-l pe

***Grigor Ion Mihail**, născut la 13 octombrie 1973, originar din r-nul. Florești, domiciliat în mun. Chișinău, str. Ion Creangă 20/4, ap. 5.*

termenul de examinare a cauzei fiind:

- în prima instanță din 20.09.2013 până la 18.07.2014;
- în instanța de apel din 18.08.2014 până la 21.01.2015;
- în instanța de recurs din 11.03.2015 până la 09.06.2015.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 iulie 2014, Grigor Ion a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut, că prin rechizitoriu Grigor Ion a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, precum că în anul 2007, aflîndu-se la domiciliul său din str. Ion Creangă 20/4, ap. 5, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor care nu-i aparțin, acționând cu intenție directă, invocând pretextul păstrării și ulterior a împrumutului mijloacelor bănești obținute de Gîrla Tatiana, urmare a înstrăinării casei părintești din str. George Enescu 28, mun. Chișinău, profitând de încrederea acordată de ultima, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit de la Gîrla Tatiana bani în sumă de 130 000 euro, ceea ce conform cursului oficial al BNM constituia 2 128 100 lei. La 05 iulie 2011, știind cu certitudine că nu v-a restitui suma de bani însușită de la Gîrla Tatiana, pentru a reda un aspect legal acțiunilor sale ilegale, la inițiativa sa au întocmit un contract de împrumut bănesc, autentificat de notarul Oleg

Belicesco, cu sediul str. Mateevici 60, mun. Chișinău, prin care el „se obligă să restituie suma de 130 000 euro în termen de până la 31 decembrie 2011, precum și să dea în exploatare casa de locuit cu două etaje și două garaje din str. Drumul Taberei 2, mun. Chișinău, să privatizeze terenul de pământ aferent, cu suprafața de aproximativ 0,03 ha, să formeze un imobil nou și să-l gajeze în folosul lui Gîrla Tatiana”, nerespectând obligațiunile asumate și astfel, însușind ilicit mijloacele bănești, cauzând părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

3. Procurorul a atacat cu apel sentința menționată, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Grigor Ion să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 10 ani închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de întreprinzător pe un termen de 5 ani și admiterea acțiunii civile depuse de către partea vătămată Gîrla Tatiana.

3.1. În apelul declarat de partea vătămată Gîrla Tatiana, s-a solicitat casarea sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Grigor Ion să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, și să-i fie admisă acțiunea civilă integral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2015, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de către acuzatorul de stat și de către reprezentantul părții vătămate Crețu Diana, cu menținerea sentinței instanței de fond fără modificări.

4.1. Instanța de apel, în motivarea soluției adoptate a stabilit cu certitudine faptul, că în urma analizelor circumstanțelor și probelor administrate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată, învinuirea nu și-a găsit confirmare. Instanța de apel a considerat că instanța de fond legal și fondat a motivat sentința prin faptul, că în cazul inculpatului Grigor Ion lipsește legătura causală dintre acțiunile lui și consecințele indicate în actul de învinuire, deoarece în cadrul cercetării judecătorești incontestabil s-a probat că aceste consecințe infracționale nu sunt geneza acțiunilor inculpatului. Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia, că acțiunile inculpatului nu constituie elementele constitutive ale unei infracțiuni, dar poartă un caracter de ordin civil, soluționarea căruia urmează a fi efectuată în procedura contencioasă în instanța de drept civil.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, invocînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, invocînd următoarele motive:

- instanța de apel nu s-a expus, nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare probele expuse în apelul procurorului care dovedesc vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate;

- inculpatul a săvârșit acțiuni care demonstrează nedorința acestuia de a-și executa angajamentul, sau inculpatul își asuma sistematic obligații care ulterior afirma că nu este în stare să la îndeplinească;

- fapta de care este învinuit Grigor Ion a avut loc, de fapt nici apărarea nici învinuitul nu neagă faptul că a primit de la partea vătămată această sumă de bani;

- instanța de apel nu s-a expus asupra probelor acuzării, ori le-a apreciat eronat, fiind respinsă puterea de acuzare fără o motivare plauzibilă sau bazată pe probe ce ar combate învinuirea incriminată inculpatului.

5.1. În recursul ordinar declarat de către partea vătămată Gîrla Tatiana, se invocă temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se solicită casarea deciziei Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, invocînd următoarele motive:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor pe care s-a întemeiat soluția;

- instanța de apel nu a stabilit și nici nu a motivat, în baza căror criterii a stabilit în speța prezența unor norme de drept civil și neprezența escrocheriei.

6. Judecînd recursurile ordinare pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel la examinarea apelurilor declarate nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, nu a răspuns la modul convenit la toate motivele invocate de apelanți, în legătură cu ce în baza temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în

instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit rechizitoriului Grigor Ion este învinuit de organul de urmărire penală de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal. Examinînd cauza instanța de fond l-a achitat pe Gligor Ion pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Analizând sentința primei instanțe colegiul lărgit constată, că instanța a emis o hotărâre contradictorie menținută de instanța de apel, ori concluziile instanței în partea discriptivă a sentinței vin în contradicție cu dispozitivul.

Astfel, pentru a emite sentința de achitare instanța de fond a ajuns la următoarea concluzie „ ... în prezenta cauză instanței de judecată nu i-au fost prezentate probe concludente ce ar demonstra vinovăția lui Grigor Ion Mihail în acțiunile incriminate, iar Grigor Ion Mihail nu neagă că a primit banii de la partea vătămată, faptul dat se probează și prin contract de împrumut, întocmit la data de 5 iulie 2011 – între Gîrlă Tatiana și Grigor Ion, dar aceste acțiuni nu constituie elementele constitutive ale unei infracțiuni...”. În continuare instanța invocă „ ... nefiind demonstrată vinovăția inculpatului instanța de judecată consideră că Grigor Ion Mihail urmează a fi achitat pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal”.

Aceste momente au fost invocate de procuror în apelul declarat, căroră instanța de apel nu le-a dat nici un răspuns. Mai mult, făcînd o analiză superficială a probelor instanța de apel constată, că acțiunile lui Grigor Ion nu constituie elementele constitutive ale unei infracțiuni, ori învinuirea formulată inculpatului nu este dovedită și tot odată a menținut sentința instanței de fond prin care Grigor Ion a fost achitat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Aceste concluzii a instanțelor de judecată sunt contradictorii și nu pot fi menținute, ori temeiul invocat nu corespunde circumstanțelor de fapt stabilite de instanța de judecată.

Lipsa faptei infracțiunii presupune lipsa unei acțiuni sau inacțiuni (circumstanțe) concrete săvîrșite într-o realitate obiectivă și care fiind reflectate într-o norma juridico-penală respectivă sînt necesare și suficiente pentru atragerea celui vinovat la răspunderea penală. În speță, fapta săvîrșită de inculpat, în baza căreia este învinuit de acuzare, a fost stabilită și recunoscută de inculpat, astfel instanța de judecată urma să stabilească dacă această faptă întrunește sau nu elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Colegiul penal lărgit constată și faptul, că instanța de apel menținînd sentința de achitare nu a făcut o analiză profundă a probelor prezentate atât de partea acuzării cât și de partea apărării, în sensul art. 101 Cod de procedură penală, astfel pripit a ajuns la concluzia că atît organul de urmărire penală, cât și acuzatorul de stat n-au prezentat probe convingătoare din conținutul căroră ar reieși că Grigor Ion ar fi întreprins

careva acțiuni concrete îndreptate spre însușirea mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari de la Gîrlă Tatiana cu scop cupidant și sub pretextul invocat de acuzare.

Așa fiind, Colegiul penal lărgit relevă că, instanța de apel examinînd apelul declarat de partea acuzării, și-a întemeiat soluția de respingere a apelului, bazîndu-se în exclusivitate pe declarațiile inculpatului Grigor Ion, declarațiile martorei Grigor Natalia soția inculpatului și declarațiile martorului Grigor Stanislav fiul inculpatului, fără a lua în considerație, trecînd cu vederea multitudinea de probe prezentate de partea acuzării în ședințele de judecată, probe care în opinia procurorului, demonstrează cu certitudine vina lui Grigor Ion în comiterea infracțiunii încriminate.

În acest sens, instanța de recurs menționează că, potrivit art.24 Cod procedură penală, principiul contradictorialității în procesul penal, presupune că instanța judecătorească nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

Instanța de apel a lăsat fără apreciere declarațiile părții vătămate Gîrlă Tatiana, considerându-le ca fiind contradictorii și care contravin declarațiilor martorilor oculari, inclusiv declarațiilor inculpatului Grigor Ion.

La examinarea probelor, care confirmă sau infirmă vinovăția persoanei, instanța de judecată este obligată să argumenteze în hotărîrea adoptată motivele admiterii sau respingerii probelor, prezentate atît de învinuire, cît și de apărare și este obligată să aprecieze toate probele examinate în ședința de judecată, indiferent de faptul, dacă au fost administrate la etapa urmăririi penale sau au fost prezentate de către părți în ședința de judecată.

În cazul în care instanța nu a fost de acord cu aprecierea probelor de către procuror și a ajuns la concluzia de achitare, urma să dezvăluie această concluzie, expunîndu-și punctul său de vedere asupra probelor nominalizate.

Dat fiind faptul, că aceasta nu s-a făcut în prima instanță, sarcina revenea instanței de apel la examinarea apelului procurorului. Asupra tuturor probelor nu s-a expus nici instanța de apel, care nu a argumentat în condițiile legii procesual penale soluția adoptată.

Instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor invocate în apelul declarat de reprezentantul părții vătămate avocatul Crețu Doina, lăsîndu-l de faspt fără examinare.

Colegiul lărgit a ajuns la concluzia, că instanța de apel a examinat pur formal apelurile declarate, nu s-a clarificat care circumstanțe sunt relevante pentru prezenta cauză, a adoptat o soluție neargumentată la modul convenit, în legătură cu ce o astfel de decizie nu poate fi menținută și urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile

Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel de procuror și reprezentantul părții vătămate și ținând cont de motivele casării deciziei atacate să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Gavriliță Vitalie și de către partea vătămată Gîrla Tatiana casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chilinău din 21 ianuarie 2015 în privința lui Grigor Ion Mihail, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată în ședință publică la 07 iulie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Elena Covalenco